

luty – sierpień Februar – August	Warszawa / Warschau wydarzenia / Veranstaltungen
2020	

**cały świat to Bauhaus?
die ganze Welt ein Bauhaus?**

**GOETHE
INSTITUT**

Drogie Czytelniczki, Drodzy Czytelnicy,

„Cały świat to Bauhaus” – to tytuł wystawy Instytutu Stosunków Zagranicznych (ifa), którą prezentujemy od 6 marca w siedzibie Stowarzyszenia Architektów Polskich (SARP) w Warszawie. Autorem sformułowania „Cały świat to Bauhaus” jest wykładowca Bauhausu, Fritz Kuhr (1928). Oznaczało ono, iż nie istnieje jakakolwiek sfera życia, której nie dotyczyłaby idea „projektowania” powiązań pomiędzy sztuką, rzemiosłem i techniką. Cytowany tytuł opatrzyliśmy znakiem zapytania: Jak wygląda kwestia Bauhausu sto lat później? Czego Bauhaus może nas jeszcze nauczyć? Czy też może Bauhaus jest już po prostu przeżytkiem? Podczas cyklu spotkań przedstawimy Bauhaus zarówno jako legendę jak i nieustające wyzwanie.

Liebe Leserinnen, liebe Leser,

„Die ganze Welt ein Bauhaus”, das ist der Titel der Ausstellung des Instituts für Auslandsbeziehungen (ifa), die wir ab 6. März im Haus des Polnischen Architektenvereins (SARP) in Warschau zeigen werden. „Die ganze Welt ein Bauhaus”, die Formulierung stammt von dem Bauhauslehrer Fritz Kuhr (1928). Das sollte bedeuten: es gibt kaum eine Sphäre des Zusammenlebens, die der Bauhaus-Gedanke von „Gestaltung”, zwischen Kunst, Handwerk und Technik, unberührt lässt. Wir haben in diesem Programm dem Zitat noch ein Fragezeichen hinzugefügt. Was ist 100 Jahre später dran am Bauhaus, was lässt sich noch von ihm lernen, und wo hat sich das Bauhaus vielleicht zu Tode gesiegt? In einer Reihe von Veranstaltungen betrachten wir das Bauhaus als Legende und

„Jak pragniemy żyć?“, „Jak pragniemy mieszkać?“ – kto w dzisiejszych czasach poszukuje odpowiedzi na te pytania, ten niewątpliwie musi odnieść się do koncepcji, które od roku 1919 powstawały w interdyscyplinarnym i otwartym na świat Bauhausie. Jego żywot, jak wiemy, był bardzo krótki. Bauhaus był bowiem nieustannie solą w oku narodowych socjalistów – w roku 1933 szkoła została zamknięta. Wielu uczniów Bauhausu wyemigrowało z Niemiec, co sprawiło, że Bauhaus rozprzestrzenił się na cały świat. Więcej informacji w broszurze. Do zobaczenia na wydarzeniach.

Christoph Bartmann
dyrektor / Institutsleiter

als fortwährende Aufgabe. Wer heute nach Antworten auf große Fragen sucht, etwa „Wie wollen wir leben?“ oder wenigstens „Wie wollen wir wohnen?“, der knüpft fast unvermeidlich an Konzepte an, die ab 1919 im interdisziplinären und weltoffenen Geist des Bauhauses entwickelt wurden. Seine Geschichte, wie man weiß, war kurz; den Nationalsozialisten war das Bauhaus stets ein Dorn im Auge, und 1933 wurde es geschlossen. Viele Bauhaus-Schüler gingen ins Exil und sorgten dafür, dass die ganze Welt erst recht ein Bauhaus wurde. Alles Weitere in diesem Heft. Wir freuen uns auf Ihren Besuch.

Kalendarium

luty / Februar

13.02.–20.04. | Berlin

wystawa z instalacją VR / Ausstellung mit VR Installation

Musisz zostać Caligari! – Wirtualny Gabinet / Du musst Caligari werden! – Das virtuelle Kabinett

Partner: Deutsche Kinemathek

marzec / März

6.03.–9.04. | Warszawa

wystawa / Ausstellung

Cały świat to Bauhaus / Die ganze Welt ein Bauhaus

6.–10.03. | 18.00 | Warszawa

festiwal filmowy / Filmfestival

HER Docs Film Festival

7.03. | Warszawa

koncert / Konzert

EUNIC Noc kobiet na Jasnej 1 / EUNIC Nacht der Frauen in der Jasna 1

9.–10.03. | Warszawa

konferencja / Konferenz

Konferencja kobiet dla kobiet: **Kobiety a wyzwania dekady przyszłości 2020 – 2030** / Konferenz von Frauen für Frauen: **Frauen und die Herausforderungen der Zukunftsdekade 2020 – 2030**

13.03. | 18.00 | Warszawa

dyskusja / Diskussion

Mit Bauhausu 100 lat później / Der Mythos Bauhaus 100 Jahre später

13.03.–25.05. | Warszawa
instalacja VR / VR-Installation
Virtual Bauhaus

14.03. | Szczecin
cykl warsztatów / Workshopreihe
**Dzień nauczyciela języka niemieckiego w drodze /
Deutschlehrertag auf Tour**

16.03. | 18.00 | Warszawa
film / Film
Western, reż. / Reg. Valeska Grisebach, Niemcy / Deutschland 2017, 121 Min.
Partner: DAAD

17.–21.03. | 12.00–18.00 | Poznań
film VR / VR Film
Das Totale Tanz Theater 360, w ramach / im Rahmen: Short Wave
Festival – Fixing the Future

18.03. | 18.00 | Poznań
rozmowa / Gespräch
**Industry Talk: VR i przyszłość filmu tańca / VR und die Zukunft des Tanz-
films**, w ramach / im Rahmen: Short Wave Festival – Fixing the Future

20.03. | 18.00 | Warszawa
wystawa / Ausstellung
**Wiek półcienia. Sztuka w czasach planetarnej zmiany / Das Jahrhun-
dert des Halbschattens. Kunst im Zeitalter des planetaren Wandels**

20.03. | 18.00 | Warszawa
film / Film
Nauka języka niemieckiego z Bauhausem – doświadczenie VR /
Mit Bauhaus Deutsch lernen – eine VR Experience

29.03. | 16.00 | Toruń
koncert / Konzert
Reinhold Friedl w ramach / im Rahmen: CoCArt Festival

27.03. | 18.00 | Warszawa
warsztat / Workshop
Doświadczyć Bauhausu / Bauhaus erleben

29.03. | Warszawa
konkurs / Wettbewerb
Krajowy finał **Lust auf Lesen** w ramach Olimpiady Języka Niemieckiego /
Landesfinale **Lust auf Lesen** – Deutscholympiade

kwiecień / April

kwiecień / April | Warszawa
poezja / Poesie
Wiersze w mieście / Gedichte in der Stadt

3.04. | 18.00 | Warszawa
dyskusja / Diskussion
**Kolor, Dźwięk, Ruch. Kobieta w Bauhausie inaczej /
Farbe, Klang, Bewegung. Frauen im Bauhaus anders**

3.04.–3.05. | Gorzów Wielkopolski
wystawa / Ausstellung
Rozmowy / Gespräche

17.–19.04. | Poznań
dyskusja / Diskussion
Dni komiksu / Comic-Tage

17.+24.04. | 18.00 | Warszawa
maraton serialowy / Filmmarathon
Nowe czasy / Die Neue Zeit – 6 odcinków / 6 Folgen

20.04. | 18.00 | Warszawa
film / Film
Mein wunderbares West Berlin, reż. / Reg. Jochen Hick, Niemcy /
Deutschland 2017, 98 Min. | Partner: DAAD

30.04. | 17.00 | Warszawa
film / Film
Akademia Filmu Awangardowego II – Harun Farocki

maj / Mai

8.05. | 21.00 | Gorzów Wielkopolski

koncert / Konzert

Łażnia dźwięków / Klangbad

18.05. | 18.00 | Warszawa

film / Film

Wildes Herz, reż. / Reg. Charly Hübner & Sebastian Schultz, Niemcy / Deutschland 2017, 92 Min. | Partner: DAAD

19.05. | 18.00 | Warszawa

dyskusja / Diskussion

**Jak uratować świat za pomocą projektowania? /
Wie kann Gestaltung die Welt retten?**

22.05. | 11.00 | Warszawa

wykład i dyskusja / Vortrag und Diskussion

**Czy jednolita cena książki przyczynia się do rozpowszechniania
książek? / Fördert die Buchpreisbindung die Verbreitung von Büchern?
Sytuacja na niemieckim rynku audiobooków / Die Situation des
deutschen Audio-Buchmarktes** | Partner: Polska Izba Książki

26.05. | 18.00 | Warszawa

dyskusja / Diskussion

**Kim był Marcel Reich-Ranicki? Między gettem, UB a literaturą /
Wer war Marcel Reich-Ranicki? Zwischen Ghetto, Geheimpolizei
und Literatur**

27.05. | Warszawa

wykład i dyskusja / Vortrag und Diskussion

**Międzynarodowa konferencja na temat fake news i manipulacji
językowych / Internationale Konferenz zum Thema „Fake News“
sowie sprachliche Manipulationen**

czerwiec / Juni

5.06.–8.08. | Warszawa

wystawa / Ausstellung

(De)konstrukcja / (De)Konstruktion

15.06. | 18.00 | Warszawa

film / Film

Denk ich an Deutschland in der Nacht, reż. / Reg. Romuald Karmakar, Niemcy / Deutschland 2017, 101 Min. | Partner: DAAD

19.06. | Warszawa

konkurs / Wettbewerb

Ogólnopolski finał / Landesfinale **Jugend debattiert Polen**

19.–28.06. | 18.00 | Poznań

symposium performatywne / performatives Symposium

Grand (re)Union – w ramach / im Rahmen: MALTA Festival

19.–20.06. | Łódź

konferencja / Konferenz

Demokracja i Chrześcijaństwo / Demokratie und Christentum

25.06. | 18.00 | Warszawa

rozmowa / Gespräch

Axel Honneth – w ramach konferencji / im Rahmen der Konferenz
33rd International Hegel Congress

lipiec / Juli

2.07. | 17.00 | Warszawa

rozmowa / Gespräch

**Tylko piłka w grze? Polsko-niemieckie doświadczenia futbolowe /
Alles nur Fussball? Deutsch-polnische Fussballerfahrungen**

Partner: FWPN / SdpZ

sierpień / August

6.08. | 19.30–21.00 | Mięćmierz
retrospektywa filmów krótkometrażowych / Kurzfilm-Retrospektive
Lotte Reiniger

23.07.–2.08. | 18.00 | Wrocław
retrospektywa filmowa / Filmretrospektive
Angela Schanelec

29.08. | Świnoroje
poezja / Poesie
Esther Kinsky w ramach festiwalu / im Rahmen des Festivals:
Poezja w puszczy / Poesie im Urwald

Program może ulec zmianie.

Szczególne informacje:
www.goethe.de/polska

Uczestnictwo w wydarzeniach jest zgodą na wykonywanie dokumentacji fotograficznej i wideo oraz wykorzystanie wizerunku w publikacjach Goethe-Institut.

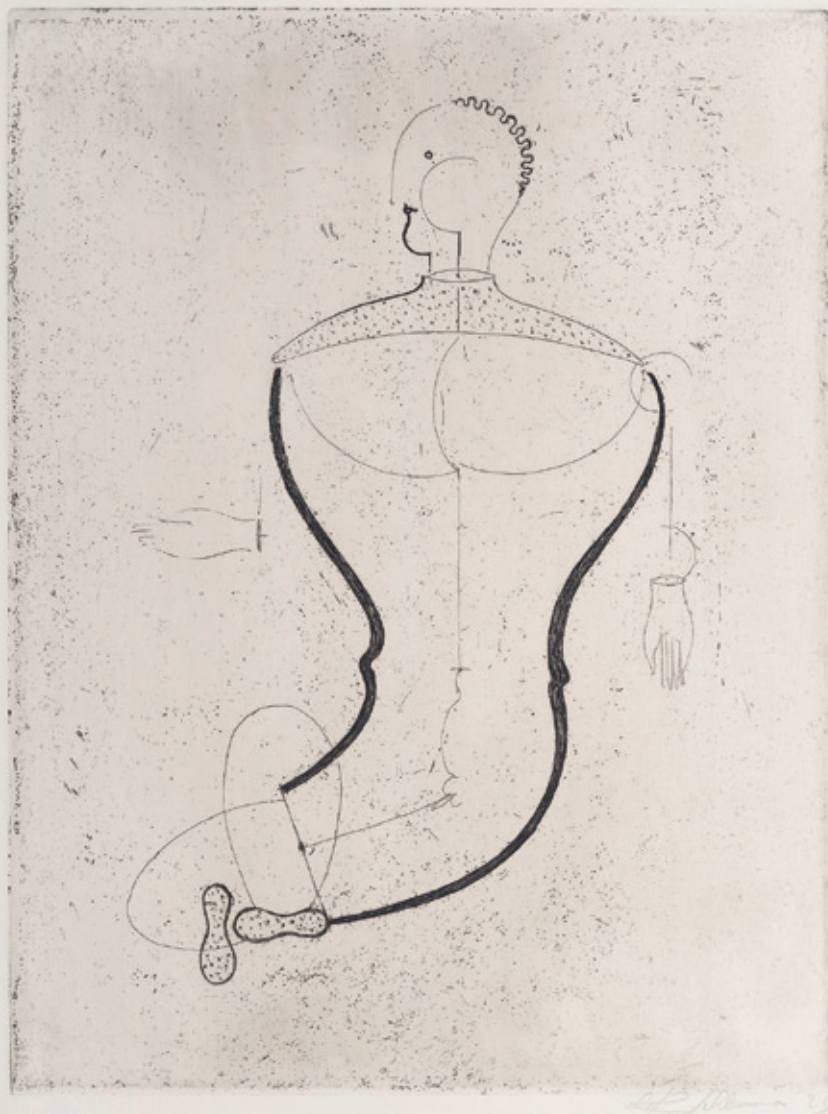
Programmänderungen vorbehalten.

Ausführliche Informationen:
www.goethe.de/polen

Mit der Teilnahme an den Veranstaltungen geben die Teilnehmer ihr Einverständnis für Foto- und Videoaufnahmen sowie deren Veröffentlichung.

CAŁY ŚWIAT TO BAUHAUS

Oskar Schlemmer, Figura siedząca, figura „S”, wg szablonu z 1921, 1923 /
Sitzende Figur, Figur „S”, nach einer Vorlagezeichnung von 1921, 1923
Foto / fot. A. Körner, bildhübsche Fotografie, Institut für Auslandsbeziehungen

6.03.–9.04.	Cały świat to Bauhaus / Die ganze Welt ein Bauhaus	wystawa / Ausstellung
6.03. 18.00	otwarcie / Eröffnung	
7.03. 12.00	oprowadzanie kuratorskie / Kuratorenführung: Boris Friedewald	
Kurator: Boris Friedewald Wystawa przygotowana przez ifa – Institut für Auslandsbeziehungen, Stuttgart Organizacja: Goethe-Institut w Warszawie i Stowarzyszenie Architektów Polskich Zarząd Główny Honorowy patronat Ambasadora Republiki Federalnej Niemiec / Schirmherrschaft des Botschafters der Bundesrepublik Deutschland		
Pawilon Wystawowy SARP, ul. Foksal 2, Warszawa		

Wystawa podzielona na osiem stref tematycznych, pokazuje różnorodne i frapujące aspekty twórczości i życia Bauhausu – jednej z najważniejszych uczelni artystycznych XX wieku – założonej w 1919 roku w Weimarze. Ekspozycja zawiera zdjęcia, prace na papierze, modele, dokumenty, filmy, teksty oraz obiekty i zaprasza do odkrywania proponowanych przez Bauhaus wielu szczegółowych koncepcji i rozwiązań na rzecz nowoczesnego podejścia do architektury, przedmiotów codziennego użytku, malarstwa i sztuk scenicznych, a nawet modeli pedagogiki. Celem tych działań było zawsze zapewnienie odpowiednich warunków życia dla człowieka i jego otoczenia.
(Boris Friedewald)

In acht Themenbereichen werden vielfältige und überraschende Einblicke in das Schaffen und Leben an einer der bedeutendsten Kunstschulen des 20. Jahrhunderts gezeigt: dem 1919 in Weimar gegründeten Bauhaus (...). Die Schau lädt anhand von Fotos, Arbeiten auf Papier, Modellen, Dokumenten, Filmen, Texten und Objekten ein zu entdecken, wie umfassend und unterschiedlich die Konzepte und Lösungen des Bauhauses für eine zeitgemäße, moderne Gestaltung von Architektur, Gegenständen des Alltags, der Malerei und Bühnenkunst, bis hin zu pädagogischen Modellen, waren. Stets auch mit dem Ziel, für den Menschen und seine Umwelt angemessene, bessere Lebensbedingungen zu schaffen.
(Boris Friedewald)

Mit Bauhausu 100 lat później Der Mythos Bauhaus 100 Jahre später

Bauhaus Dessau, uczniowie Gropiusa, na dole z lewej Alfredo Bortoluzzi i Grit Kallin, 1928 © CC BY-SA 3.0

13.03.
18.00

cały świat to Bauhaus? /
die ganze Welt ein Bauhaus?

dyskusja /
Diskussion

udział biorą / mit:

Prof. dr Magdalena Droste, historyczka sztuki, znawczyni i autorka wystaw i publikacji na temat Bauhausu / Kunsthistorikerin, Autorin von Ausstellungen und Publikationen zu allen Themen und Künstlern des Bauhauses

Dr Agata Szydłowska, historyczka dizajnu, kuratorka, autorka, wykładowczyni / Designhistorikerein, Kuratorin, Autorin, Dozentin

Anna Cymer, historyczka architektury, dziennikarka, absolwentka historii sztuki na UW / Architekturhistorikerin, Journalistin, Absolventin der Kunstgeschichte an der Warschauer Universität

Goethe-Institut, ul. Chmielna 13a, Warszawa

Bauhaus uchodzi za najbardziej wpływową i innowacyjną placówkę artystyczną i edukacyjną w dziedzinie architektury, sztuki i wzornictwa w XX w. Jego spuścizna to synonim modernizmu, symbol potencjału utopii i źródło inspiracji współcześnie.

Das Bauhaus gilt als einflussreichste und innovativste Kunst- und Bildungsstätte für Architektur, Kunst und Gestaltung im 20. Jahrhundert. Sein Erbe wurde zum Synonym der Moderne, zum Symbol des Potentials der Utopie sowie zur Inspirationsquelle in der Gegenwart.

„Virtual Bauhaus” instalacja VR w bibliotece VR-Installation in der Bibliothek

© Goethe-Institut

**13.03.–
25.05.**

cały świat to Bauhaus? /
die ganze Welt ein Bauhaus?

instalacja VR /
VR Installation

Goethe-Institut, ul. Chmielna 13a, Warszawa, Bibliothek -1

Dzięki wykorzystaniu technologii Virtual Reality widz przenosi się w lata dwudzieste do architektonicznej przestrzeni ikonycznego budynku szkoły Bauhausu w Dessau, który został wybudowany w 1925/26 roku, według projektu pierwszego dyrektora szkoły Waltera Gropiusa.

Instalacja VR jest dostępna:

- Dla grup szkolnych – patrz program wizyt grupowych – goethe.de/warszawa
- Dla gości indywidualnych – od poniedziałku do piątku w godzinach 14.00–18.00

goethe.de/polska/bauhaus

Das Projekt bietet Besucher*innen ein besonderes Erlebnis und transportiert sie in den architektonischen Raum des ikonischen Bauhaus Gebäudes in Dessau, das 1925/26 nach Entwürfen des ersten Schuldirektors Walter Gropius errichtet wurde – so wie es in den 20er Jahren existierte.

Die VR-Installation ist wie folgt zugänglich:

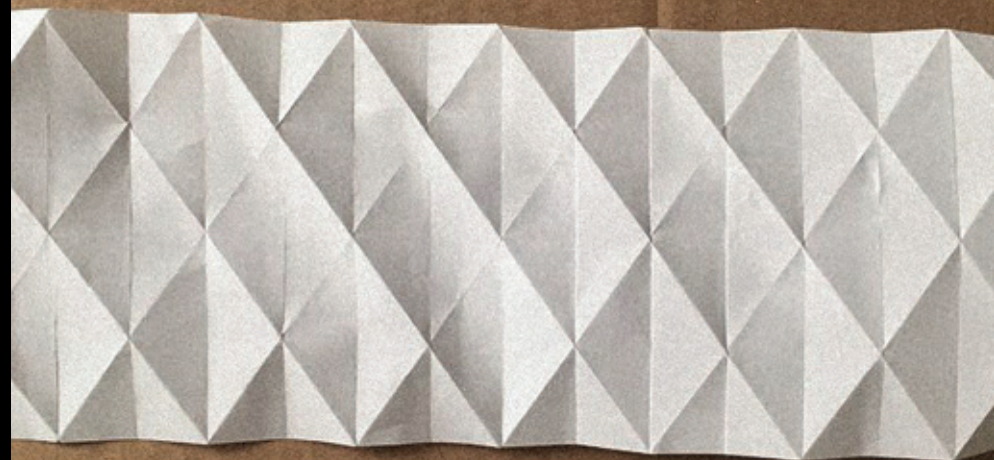
- Schulklassen – siehe Besucherprogramm – goethe.de/warschau
- Einzelgäste – montags bis freitags 14.00–18.00 Uhr

goethe.de/polen/bauhaus

Nauka języka niemieckiego z Bauhauserm – doświadczenie VR

Mit Bauhaus Deutsch lernen – eine VR-Experience

Doświadczyć Bauhausu Bauhaus erleben

© Goethe-Institut | CC BY-NC 3.0

20.03. 18.00	cały świat to Bauhaus? / die ganze Welt ein Bauhaus?	dyskusja / Diskussion
Referenci: Studenci Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych oraz Politechniki Warszawskiej / Referenten: Studierende der PJATK und der Politechnika Warszawska		

Studenci i studentki z Polski opracowali w ramach transdyscyplinarnego hackathonu doświadczenie VR, przeznaczone do nauki języka niemieckiego, na kanwie motywów Bauhausu. Zachęcamy do wypróbowania tej aplikacji wspólnie z jego twórcami i projektantami oraz do dyskusji na temat zalet i wad wykorzystania wirtualnej rzeczywistości w nauce języka niemieckiego.

Polnische Studierende haben in einem transdisziplinären Hackathon eine Virtual Reality Experience zum Deutschlernen in Verbindung mit dem Bauhaus entwickelt. Probieren Sie gemeinsam mit Entwicklern und Designern die VR-Experience aus und diskutieren Sie mit uns über die Vor- und Nachteile von Virtual Reality beim Deutschlernen.

27.03. 18.00	cały świat to Bauhaus? / die ganze Welt ein Bauhaus?	warsztat / Workshop
prowadzenie warsztatu / Workshopleitung: Boris Schwencke		
Goethe-Institut, ul. Chmielna 13a, Warszawa		

Zajęcia praktyczno-techniczne, których celem jest własnoręczne konstruowanie makiet i sprawdzenie w praktyce metod pracy szkoły Bauhausu.

In diesem Workshop soll es darum gehen, das Bauhaus praktisch erfahrbar zu machen. Die Hände sollen zum Einsatz kommen und so die Ideen der Bauhaus-Schule am Beispiel kleiner, selbst erstellter Bauhaus-Modelle deutlich werden.

Kolor, Dźwięk, Ruch. Kobieta w Bauhausie inaczej

Farbe, Klang, Bewegung. Frauen im Bauhaus anders

© Jenny Brockmann, Obiekt dyskursywny #3, drewno, akryl, motor, dźwięk, 2017,
zdjęcie: Bernd Hiepe, dzięki uprzejmości artystki

3.04. 18.00	cały świat to Bauhaus? / die ganze Welt ein Bauhaus?	dyskusja / Diskussion
udział biorą / mit: Jenny Brockmann , artystka / Künstlerin, Berlin Martyna Groth , teatrolożka / Theaterwissenschaftlerin, Warszawa Paulina Olszewska , kuratorka / Kuratorin, Berlin/Warszawa		
Goethe-Institut, ul. Chmielna 13a, Warszawa		

Gertrud Grunow prowadziła w Bauhausie nowatorskie zajęcia z harmonii integrującej wszystkie zmysły i stanowiące bazę do nauki o barwach i formach. Na czym polegała jej metoda i jaki wpływ miała na Bauhaus? Czym jest dzisiaj i jak można się do niej odnieść?

Gertrud Grunow unterrichtete am Bauhaus die „Harmonisierungslehre“, die alle Sinne integrierte und die Grundlagen der Farb- und Formlehre bildete. Worin bestand ihre Methode und welchen Einfluss hatte sie, auf das Bauhaus und heute?

Nowe czasy Die Neue Zeit

© ZDF/Julia Terjung

17, 24.04. 18.00	cały świat to Bauhaus? / die ganze Welt ein Bauhaus?	maraton serialowy / Filmmarathon
serial TV w 6 częściach / TV Serie mit 6 Teilen, reż. / Reg. Lars Kraume scenariusz / Drehbuch: Lars Kraume, Lena Kiessler, Judith Angerbauer Niemcy / Deutschland 2019 z polskimi napisami / mit polnischer Untertitelung		
Pokaz dzięki uprzejmości ZDF / Mit freundlicher Zustimmung von ZDF		
Goethe-Institut, ul. Chmielna 13a, Warszawa		

„Nowe czasy” to niemiecki serial telewizyjny o okresie powstawania rewolucyjnej uczelni artystycznej Bauhaus w Weimarze. Główną postacią jest młoda kobieta, mająca symbolizować nadchodzące, radykalne przeobrażenia w sztuce. Nowy Jork, rok 1963. Słynny archi-

„Die Neue Zeit” ist eine deutsche Fernsehserie über die Gründerjahre des Bauhauses in Weimar. Sie stellt eine junge Frau in den Mittelpunkt, die den künstlerischen Aufbruch symbolisieren soll. 1963 in New York: Der berühmte Architekt Walter Gropius trifft die feministische

tekt Walter Gropius poznaje Stine Branderup, dziennikarkę o poglądach feministycznych, która zarzuca mu, iż w szkole Bauhausu gnębiono kobiety. Gropius, osiemdziesięcioletni już wówczas mężczyzna, posiadający od roku 1944 obywatelstwo amerykańskie, ma za sobą bogate i pełne sukcesów życie. Ale Branderup z uporem docieka, dlaczego kobiety musiały pracować w tkalni i nie wolno im było studiować malarstwa.

17.04. | 18.00

Część 1 – Lata powojenne, 45'
Gropius odpyera zarzuty dotyczące dyskryminacji kobiet i zaczyna opowieść o początkach Bauhausu.

Część 2 – Księżę Teb, 45'
Skrajnie konserwatywny Komitet Obywatelski zarzuca Bauhausowi, że przyjmuje zbyt wielu obcokrajowców, przede wszystkim Żydów, ale i kobiet.

Część 3 – Ofiary marca 1920 roku, 44'
Bohaterowie filmu razem z kolegami są świadkami walk pomiędzy komunistami i nacjonalistycznymi oddziałami ochotników (Freikorps).

24.04. | 18.00

Część 4 – Klasa kobiet, 42'
Gropius sprowadza do weimarskiej uczelni dwóch mistrzów: Oskara Schlemmera i Paula Klee. Pragnie w ten sposób ograniczyć władzę i dominację Johanna Ittena.

Część 5 – Sąd honorowy, 46'
W klasie Schlemmera studentki mogą wreszcie realizować swe artystyczne pasje.

Część 5 – Koniec uczelni weimarskiej, 42'
Kryzys w Zagłębiu Ruhry wywołuje w Niemczech falę inflacji. Siły konserwatywno-nacjonalistyczne zyskują nowych członków. Uczelnia w Weimarze zostaje zamknięta.

Journalistin Stine Branderup, die ihm vorwirft, die Frauen am Bauhaus unterdrückt zu haben. Gropius, inzwischen 80 Jahre alt und seit 1944 amerikanischer Staatsbürger, blickt auf ein bewegtes und erfolgreiches Leben als Architekt zurück. Branderup aber interessiert sich dafür, warum die Frauen im Bauhaus in die Weberei mussten und nicht Malerei studieren durften.

17.04. | 18.00

Teil 1 – Nach dem Krieg, 45'
Gropius wehrt sich gegen den Vorwurf der Diskriminierung und beginnt, von den Anfangsjahren des Bauhauses zu erzählen.

Teil 2 – Der Prinz von Theben, 45'
Der erzkonservative Bürgerausschuss wirft dem Bauhaus vor, zu viele Ausländer, vor allem Juden und auch zu viele Frauen, aufzunehmen.

Teil 3 – Die Märzgefallenen, 44'
Die Protagonisten erleben gemeinsam mit ihren Kommilitonen die Kämpfe zwischen Kommunisten und den nationalistischen Freikorps.

24.04. | 18.00

Teil 4 – Die Frauenklasse, 42'
Mit Oskar Schlemmer und Paul Klee holt Gropius zwei neue Meister ins Kollegium, auch um die Allmacht Johannes Ittens einzuschränken.

Teil 5 – Das Ehrengericht, 46'
Die Studentinnen finden in Oskar Schlemmers Klasse endlich ihre künstlerische Bestimmung.

Teil 6 – Das Ende an Weimar, 42'
Die Ruhrkrise löst die Inflation in Deutschland aus. Die nationalkonservativen Kräfte bekommen neuen Zulauf. Das Bauhaus in Weimar wird geschlossen.

Jak uratować świat za pomocą projektowania? Wie kann Gestaltung die Welt retten?

Van Bo Le-Mentzel at the See-Conference 2015 in the Schlachthof Wiesbaden © CC BY-SA 3.0

19.05.
18.00

cały świat to Bauhaus? /
die ganze Welt ein Bauhaus?

dyskusja /
Diskussion

udział biorą / mit:

Van Bo Le-Mentzel, architekt, projektant ekonomicznych mebli i domów wg motta „konstruować, nie konsumować” / Architekt, entwirft ökonomische Möbel und Häuser nach dem Motto „Konstruieren statt Konsumieren”, Berlin

Aleksandra Kędziołek, kuratorka, krytyczka, historyczka sztuki i architektury / Kuratorin, Kritikerin, Kunst- und Architekturhistorikerin, Warszawa / Warschau

Jakub Szczesny, architekt pracujący na pograniczu architektury, miejskiej interwencji i sztuki w przestrzeni publicznej, m.in. twórca m.in. Domu Kereta / Architekt, Autor u.a. des Keret Hauses, von Installationen, Warszawa / Warschau

Goethe-Institut, ul. Chmielna 13a, Warszawa

Bauhaus 100 lat temu sformułował i realizował utopiijną wizję kształtowania społeczeństwa. Obecny kryzys, ekologiczne i społeczne katastrofy spowodowane destrukcyjnym działaniem człowieka ponownie konfrontuje projektantów, architektów z wyzwaniem efektywnego współkształtowania przyszłości i wymyślenia świata na nowo.

Das Bauhaus erarbeitete vor 100 Jahren das utopische Versprechen, die Gesellschaft zu formen. Die aktuellen ökologischen und sozialen Katastrophen, die durch das destruktive Wirken der Menschen ausgelöst wurden, stellt Designer und Architekten wiederum vor der Herausforderung, die Zukunft effektiv mitzugestalten, die Welt neu zu denken.

Teoria i zasady organizacyjne Bauhausu

fragmenty

(1923)

Panujący duch naszej epoki daje się już rozpoznać, chociaż formy jego nie są jeszcze jasno określone. Dawna dualistyczna koncepcja świata przeciwstawiająca jednostkę i wszechświat traci szybko grunt. Na jej miejscu wyrasta idea uniwersalnej jedności, według której wszelkie przeciwstawne siły trwają w stanie absolutnej równowagi. Zarysowujące się uznanie podstawowej jedności wszystkich rzeczy i ich wyglądom nadaje wysiłkom twórczym zasadniczą treść wewnętrzną. Nic nie może istnieć w odosobnieniu. Każdą formę postrzegamy jako wcielenie jakiejś idei, każdy twór jako manifestację naszej wewnętrznej jaźni. Tylko praca będąca produktem nakazu wewnętrznego może posiadać treść duchową. Praca zmechanizowana jest martwa, jest ona właściwa tylko bezdusznej maszynie. Jednakże tak długo, jak ekonomika maszyny pozostanie celem sama dla siebie, a nie środkiem dla wyzwolenia intelektu od ciężaru pracy mechanicznej – jednostka ludzka pozostanie w niewoli, a społeczeństwo w stanie chaosu. Rozwiązanie tej sytuacji zależy od zmiany stosunku jednostki do swej pracy, nie zaś poprawy jej zewnętrznych warunków – a przyjęcie tej nowej zasady ma decydujące znaczenie dla nowej pracy twórczej.

Dekadencja architektury

Charakter epoki wyraża się najpełniej w budowlach. Duchowe i materialne zasoby epoki znajdują w nich konkretny wyraz i w konsekwencji same budowle stanowią nieodwracalne świadectwo wewnętrznego ładu lub wewnętrznego chaosu epoki. Żywotność architektury ugruntowanej w całym życiu jakiegoś narodu uzewnętrznia współzależność wszelkich faz wysiłku twórczego, współzależność wszystkich sztuk i wszystkich technik. Dzisiaj architektura utraciła swoją rangę sztuki jednoczącej, stała się szkolarską. Istniejący w niej całkowity nieład jest odzwierciedleniem wynaturzonego świata, który utracił cechę zbiorowej woli, niezbędnej dla wszelkich skorelowanych wysiłków.

Nowe elementy strukturalne rozwijają się bardzo powoli, ponieważ ewolucja formy architektonicznej zależy nie tylko od olbrzymich środków materialnych i technicznych, ale również od pojawienia się nowych idei filozoficznych; wynikłych z ciągłych percepcji intuicyjnych. Dlatego ewolucja formy postępuje dopiero za ideami, które ją poczęły.

Sztuka architektoniczna zależy od współpracy wielu jednostek, których praca odzwierciedla postawę całej społeczności. Odmienne od niej, niektóre inne sztuki odzwierciedlają jedynie wąskie wycinki życia. Sztuka architektoniczna i jej rozliczne gałęzie powinny być nie luksusem, lecz stałym zajęciem całego społeczeństwa. Szeroko rozpowszechniony pogląd, że sztuka jest luksusem, stanowi zwyrodnienie zrodzone z ducha epoki wczorajszej, która wyodrębniała zjawiska artystyczne (l'art pour l'art) i w ten sposób pozbawiała je żywotności. U samych swych początków duch nowej architektury wymaga nowych warunków dla wszelkiego wysiłku twórczego.

„Akademia”

Narzędziem ducha dnia wczorajszego była „akademia”. Zamykała ona przed artystą świat przemysłu i rzemiosła i w ten sposób odrywała go od społeczeństwa. Przeciwnie, w epokach rozkwitu, artysta wzbogacał wszystkie sztuki i wszystkie rzemiosła, ponieważ brał udział w twórczym życiu społeczności i ponieważ poprzez swą praktykę uzyskiwał tyleż biegłości, a za razem zrozumienia, co każdy inny pracownik, rozpoczynający od podstaw i doskonalący się w swojej pracy. Lecz ostatnio artysta zwodzony był błędnym i beczelnym mniemaniem, podtrzymywanym autorytetem państwa, że sztuka jest zawodem, który może być opanowany drogą studiów. Same studia nigdy nie mogą prowadzić do sztuki! To, czy wykonany twór jest tylko ćwiczeniem w zręczności, czy dziełem sztuki, zależy od talentu jednostki, która go stworzyła. Tego przymiotu nie można nabyć i wyuczyć. Z drugiej strony, biegłość i rzetelna wiedza, które są nieodzownymi podstawami każdego wysiłku twórczego, czy to robotnika, czy artysty, mogą być osiągnięte drogą nauki. [...]

Braki wzornictwa przemysłowego

Tymczasem rzemiosło, a jeszcze bardziej przemysł, poczęły poszukiwać artystów. Wzrosło zapotrzebowanie na produkty o wyglądzie atrakcyjnym, a jednocześnie dostępne ekonomicznie i technicznie. Owego zapotrzebowania nie mogli zaspokoić technicy. Wytwórcy zaczęli więc zakupywać tzw. „wzory artystyczne”.

Był to daremny wysiłek, gdyż artysta był zbyt oddalony od otaczającego go świata i zbyt mało wyszkolony w technice i rzemiośle, by swe koncepcje formalne przystosowywać do praktycznych procesów produkcji. Jednocześnie handlowcom i technikom brakło wycucia, by uświadomić sobie, że wygląd, przydatność i koszt mogą być kontrolowane równocześnie jedynie drogą projektowania i przemysłowej produkcji przedmiotu przy baczным współuczestnictwie artysty odpowiedzialnego za wzorec. Ponieważ brak było artystów dostatecznie wyszkolonych do takiej pracy, stało się logiczną koniecznością ustalenie podstawowych kwalifikacji dla przyszłego kształcenia uzdolnionych jednostek: rzetelnego, praktycznego, odrębnego wykształcenia w produkcyjnie czynnych warsztatach, wzmocnionego rzeczowym wykształceniem teoretycznym w zakresie prawideł rysunku [projektowania].
[...]

Bauhaus weimarski

Wiosną 1919 r. autor objął dyрекcję Wielkksiążęcej Saskiej Akademii Sztuk Plastycznych (Grossherzogliche Sächsische Hochschule für Bildende Kunst) jak również Wielkksiążęcej Szkoły Sztuk Zdobniczych (Grossherzogliche Sächsische Kunstgewerbeschule) i zjednoczył je pod nową nazwą Staatliches Bauhaus. Program studiów teoretycznych akademii sztuk pięknych połączony z programem zajęć praktycznych szkoły sztuk zdobniczych miał stanowić podstawę przejrzystego systemu studiów dla uzdolnionych studentów. Naszym credo było: „Bauhaus dąży do koordynacji wszelkich wysiłków twórczych, by osiągnąć w nowej architekturze zjednoczenie szkolenia: artystycznego i projektowania (*design*). Ostatecznym, choć odległym, celem Bauhausu jest kolektywne dzieło sztuki Budowla – w którym nie ma granicy między sztukami strukturalnymi a dekoracyjnymi”.

Przewodnią zasadą Bauhausu była więc idea stworzenia nowej jedności poprzez zespajanie razem wielu „sztuk” i kierunków: jedności mającej za podstawę Człowieka i ważnej jedynie jako organizm żywy.

Osiągnięcia ludzkie zależą od właściwej koordynacji wszelkich możliwości twórczych. Nie wystarczy szkolenie każdej z nich oddzielnie: wszystkie jednocześnie muszą być intensywnie szkolone. Z uświadomienia sobie tej zasady wynikają charakter i zasięg nauk Bauhausu.

Nowy stosunek do architektury

Najważniejszym warunkiem owocnej współpracy w zakresie problemów architektonicznych jest jasne zrozumienie nowego stosunku do architektury.

W ciągu ostatnich pokoleń architektura stała się mdło-sentymentalna, estetyczna i dekoracyjna. Troszczono się głównie o ornamentację, formalistycznie posługując się motywem, ornamentem, odlewem umieszczonym na zewnętrznej stronie budynku – jakby na martwej i nieczułej masie, nie zaś na części żywego organizmu. W swej dekadencji architektura utraciła związek z nowymi technikami i materiałami; architekt pogrążył się w akademickim estetyzmie, stając się niewolnikiem ciasno pojętych konwencji, natomiast planowanie miast przestało być jego dziedziną.

Od takiego rodzaju architektury odżegnujemy się. Chcemy stworzyć jasną, organiczną architekturę, której logika wewnętrzna będzie oczywista i promienna, nie obciążona kłamiwymi fasadami i sztuczkami; chcemy architektury przystosowanej do naszego świata maszyn, radia, szybkich aut – architektury o przejrzystym i funkcjonalnym stosunku form.

Wraz z rosnącą wytrzymałością i odpornością nowoczesnych materiałów – stali, betonu, szkła – i wraz z nową śmiałością inżynierii, nowa lekkość i powietrzość zajmie miejsce pretensjonalnej starej metody budowania. Zaczyna się rozwijać nowa estetyka horyzontalności, starając się zwalczać efekt ciężkości. W tym samym czasie symetryczna zależność części budynku i ich orientacja w stosunku do osi centralnej zastępowane są nową koncepcją równowagi, która przeobraża martwą symetrię elementów podobnych w asymetryczną, lecz rytmiczną równowagę. Duch nowej architektury pragnie przełamać inercję, równoważyć kontrasty.

Ponieważ architektura jest sztuką kolektywną, rozwój jej zależy od całej społeczności. W wypadku skrajnym budowla staje się znacząca dopiero wtedy, gdy wynika z woli całego narodu. Wola taka dziś nie istnieje. Ale nawet konstruowanie niezbędnych mieszkań utkwilo w martwym punkcie na skutek chwiejnej ekonomiki naszych czasów. Nigdzie zaś nie są studiowane fundamentalne problemy budownictwa.
[...]

Konkluzja: Bauhaus i pedagogika

Organizacja oparta na nowych zasadach łatwo ulega izolacji, jeśli nie utrzymuje stałego zrozumienia dla żywotnych spraw poruszających resztą świata. Mimo trudności praktycznych podstawy rozrastającej się działalności Bauhausu nigdy nie mogą być zbyt szerokie. Odpowiedzialność jego leży w kształceniu mężczyzn i kobiet w rozumieniu świata, w którym żyją, w kreowaniu i realizowaniu form symbolizujących ten świat. Dla tych przyczyn teren działalności pedagogicznej musi być rozszerzany we wszystkie strony, musi rozciągać się na tereny sąsiednie tak, by można było studiować rezultaty wszelkich nowych doświadczeń.

Wielkie znaczenie, posiada kształcenie dzieci, istot młodych i jeszcze nie zepsutych. Nowe typy szkół, akcentujące znaczenie ćwiczeń praktycznych, tak jak szkoły Montessori, stanowią znakomite przygotowanie dla twórczego programu Bauhausu, ponieważ rozwijany jest w nich cały organizm ludzki. Stare konserwatywne szkoły zdolne były niszczyć wewnętrzną harmonię jednostki przez jednostronność pracy umysłowej. Bauhaus utrzymuje kontakt z nowymi eksperymentami w zakresie pedagogiki.

Podczas pierwszych czterech lat pracy twórczej wiele idei i problemów rozwinęło się z pierwotnych założeń Bauhausu. Zostały one wypróbowane w walce z gwałtowną opozycją. Ich owocność i uzdrawiający wpływ na wszelkie dziedziny życia współczesnego zostały zademonstrowane.

Tłumaczenie: Andrzej Jakimowicz

Goethe-Institut dołożył wszelkich starań, żeby ustalić właścicieli praw do powyższego tłumaczenia. Ponieważ z chwilą wydania niniejszej publikacji poszukiwania te nie przyniosły rezultatu, ewentualnych spadkobierców tłumacza prosimy o kontakt z Goethe-Institut w Warszawie. / Die Rechteinhaber konnten nicht ermittelt werden. Wir bitten Rechtsnachfolger, sich bei dem Goethe-Institut Warschau zu melden.

Walter Gropius – Idee und Aufbau des Bauhaus

Fragmente

(1923)

Die Idee der heutigen Welt ist schon erkennbar, unklar und verworren ist noch ihre Gestalt. Das alte dualistische Weltbild, das Ich – im Gegensatz zum All – ist im Verblassen, die Gedanken an eine neue Welteinheit, die den absoluten Ausgleich aller gegensätzlichen Spannungen in sich birgt, taucht an seiner Statt auf. Diese neu aufdämmernde Erkenntnis der Einheit aller Dinge und Erscheinungen bringt aller menschlichen Gestaltungsarbeit einen gemeinsamen, tief in uns selbst beruhenden Sinn. Nichts besteht mehr an sich, jedes Gebilde wird zum Gleichnis eines Gedankens, der aus uns zur Gestaltung drängt, jede Arbeit zur Manifestation unseres inneren Wesens. Nur solche Arbeit behält geistigen Sinn, mechanisierte Arbeit ist leblos und Aufgabe der toten Maschine. Solange aber die Wirtschaft, die Maschine Selbstzweck sind, anstatt Mittel, die Geisteskräfte zunehmend von mechanischer Arbeitslast zu befreien, bleibt der Einzelne unfrei und die Gesellschaft kann sich nicht ordnen. Die Lösung hängt von der veränderten innerlichen Einstellung des Einzelnen zu seinem Werk, nicht von Verbesserungen der äußeren Lebensumstände ab. Der Wille zur Umstellung auf den neuen Geist ist deshalb von entscheidender Bedeutung für neue aufbauende Arbeit.

Dekadente Architektur

Das Weltgefühl einer Zeit kristallisiert sich deutlich in ihren Bauwerken, denn ihre geistigen und materiellen Fähigkeiten finden in ihnen gleichzeitig sichtbaren Ausdruck und für ihre Einheit oder Zerrissenheit geben sie sichere Zeichen. Ein lebendiger Baugeist, der im ganzen Land eines Volkes wurzelt, umschließt alle Gebiete menschlicher Gestaltung, alle >Künste< und Techniken in seinem Bereich. Das heutige Bauen ist aus einer allumfassenden Gestaltungskunst zu einem Studium herabgesunken, in seiner grenzenlosen Verwirrung ist es ein Spiegel der alten zerrissenen Welt, der notwendige Zusammenhalt aller am Werk Vereinten ging darin verloren.

Ganz langsam bilden sich erst die neuen Elemente zum neuen Aufbau; denn die Entwicklung der Baugestalt – gebunden an den ungeheuren Aufwand technischer und stofflicher Mittel, ebenso wie an das Eingehen neuer Geistigkeiten über lange Erkenntnisreihen hinweg in das Bewußtsein der Schaffenden – folgt nur langsam der vorauseilenden Idee. Die Kunst zu Bauen ist an die Möglichkeit zu gemeinsamer Arbeit einer Vielheit von Schaffenden gebunden, denn ihre Werke sind im Gegensatz zum isolierten Einzel- oder Teilbildwerk orchestraler Art und mehr als diese Abbild für den Geist der Gesamtheit. Die Beschäftigung mit der Kunst des Bauens und ihren vielen Gestaltungszweigen ist also eine Lebensangelegenheit des ganzen Volkes, nicht eine Sache des Luxus. Die verbreitete Ansicht, Kunst sei Luxus, ist die verderbliche Folge des gestrigen Geistes, der die Erscheinungen isoliert (*l'art pour l'art*) und ihnen so das gemeinsame Leben nahm. Der neue Baugeist fordert von Grund auf neue Voraussetzungen für alle gestaltende Arbeit.

Akademie

Werkzeug jenes gestrigen Geistes ist die >Akademie<. Sie brachte die Entblutung des gesamten Werklebens – der Industrie und des Handwerkes – vom künstlerischen Menschen und dies zog dessen völlige Vereinsamung nach sich. In starken Zeiten wurde dagegen das gesamte gestaltende Werkleben des Volkes vom künstlerischen Menschen befruchtet, weil er mitten darin stand, weil er die gleiche Grundlage des werkmäßigen Könnens und Wissens in werktätiger Praxis, wie jeder andere Werkmann des Volkes, von unten herauf erworben hatte, weil nicht der verhängnisvolle und anmaßende Irrtum von Staats wegen gezüchtet wurde, Künstler sein sei ein erlernbarer Beruf. Kunst ist nicht erlernbar! Ob eine gestaltende Arbeit nur als Fertigkeit oder schöpferisch getan wird, hängt von der Begabung der Persönlichkeit ab. Diese kann nicht gelehrt und nicht gelernt werden, wohl aber ein Können der Hand und ein gründliches Wissen als Grundvoraussetzung für alle gestaltende Arbeit, für die Leistung des einfachen Arbeiters ebenso wie für die des genialen Künstlers.

Defizite der industriellen Gestaltung

Auf der anderen Seite begann auch das Handwerk – und namentlich die Industrie – nach dem Künstler Umschau zu halten. Neben den bisherigen Forderungen nach technischer und wirtschaftlicher Vollkommenheit erwachte ein Verlangen nach der Schönheit der äußeren Form der Erzeugnisse, die der Techniker der Praxis ihnen nicht zu geben vermochte. Man kaufte den „künstlerischen Entwurf“ Aber diese papierne Hilfe blieb

ein untaugliches Mittel, denn der Künstler war zu weltfremd, zu wenig technisch und wirklich geschult, um seine Formgedanken mit dem praktischen Werkvorgang der Ausführung in Einklang zu bringen, während es dem Kaufmann und Techniker an vorausschauender Einsicht dafür fehlte, dass die erstrebte Einheit von Form, Technik und Ökonomie aller Erzeugnisse nur in sorgfältig vorbereiteter Gemeinschaftsarbeit mit dem für die Form verantwortlichen Künstler am Werkobjekt selbst und bei seiner Herstellung erreicht werden kann. Da die richtig geschulten künstlerischen Kräfte fehlen, die die mangelnde Einheit am Wirtschaftskörper zu vollziehen vermöchten, folgt daraus als Grundforderung für die künftige Bildung aller bildnerisch Begabten: Gründliche praktische Werkarbeit in produktiven Werkstätten eng verbunden mit einer exakten Lehre der Gestaltungselemente und ihrer Aufbaugesetze.

Das Weimarer Bauhaus

Im Frühjahr 1919 übernahm der Verfasser die Leitung der ehemaligen Großherzoglich Sächsischen Hochschule für bildende Kunst und der ehemaligen „Großherzoglich Sächsischen Kunstgewerbeschule und vereinigte sie unter dem neuen Namen „Staatliches Bauhaus“. Das spekulative Arbeitsfeld einer Akademie, verbunden mit der Werkarbeit einer Kunstgewerbeschule, sollte den Rahmen für einen neuen, umfassenden Ausbildungsplan für künstlerisch Begabte liefern. Der Leitsatz, unter dem die Arbeit begonnen wurde, lautet: „Das Bauhaus erstrebt die Sammlung alles künstlerischen Schaffens zur Einheit, die Wiedervereinigung aller werkkünstlerischen Disziplin zu einer neuen Baukunst als deren unablässige Bestandteile. Das letzte, wenn auch ferne Ziel des Bauhauses ist das Einheitskunstwerk – der große Bau, in dem es keine Grenze gibt zwischen monumentaler und dekorativer Kunst.“

Der beherrschende Gedanke des Bauhauses ist also die Idee der neuen Einheit, die Sammlung der vielen >Künste<, „Richtungen“ und Erscheinungen zu einem unteilbaren Ganzen, das im Menschen selbst verankert ist und erst durch das lebendige Leben Sinn und Bedeutung gewinnt.

Von dem richtigen Gleichgewicht der Arbeit aller schöpferischen Organe hängt die Leistung des Menschen ab. Es genügt nicht, das eine oder das andere zu schulen, sondern alles zugleich bedarf der gründlichen Bildung. Daraus ergibt sich Art und Umfang der Bauhauslehre.

Das neue Verhältnis zur Architektur

Zur fruchtbaren Mitarbeit am Bau ist klares Erfassen vom Wesen des neuen Baugedankens wichtigste Bedingung. Die Kunst des Bauens versank in den letzten Generationen in einer schwächlich sentimental, ästhetisch-dekorativen Auffassung, die ihr Ziel in formalistischer Verwendung von Motiven, Ornamenten und Profilen erblickte, die den Baukörper bedeckten. Der Bau wurde ein Träger äußerlicher, toter Schmuckformen, anstatt ein lebendiger Organismus zu sein. Die natürliche Verbindung mit der fortschreitenden Technik neuer Materialien und neuer Konstruktionen ging naturgemäß in diesem Niedergang verloren, der Architekt blieb im akademischen Ästhetentum hängen, ward müde und konventionsbefangen, und die Gestaltung der Städte entglitt ihm. Dieses Bauen lehnen wir ab. Wir wollen den klaren organischen Bauleib schaffen, nackt und strahlend aus innerem Gesetz heraus ohne Lügen und Verspieltheiten, der unsere Welt der Maschinen, Drähte, und Schnellfahrzeuge bejaht, der seinen Sinn und Zweck aus sich selbst heraus durch die Spannung seiner Baumassen zueinander funktionell verdeutlicht und alles Entbehrliche abstößt, das die absolute Gestalt des Baues verschleiert. Mit zunehmender Festigkeit und Dichtigkeit der modernen Baustoffe (Eisen, Beton und Glas) und mit wachsender Kühnheit neuer schwebender Konstruktionen wandelt sich das Gefühl der Schwere, das die alte Bauform entscheidend bestimmte. Eine neue Statik der Horizontalen, die das Schwergewicht ausgleichend aufzuheben strebt, beginnt sich zu entwickeln. Die Symmetrie der Bauglieder, ihr Spiegelbild zu einer Mittelachse, schwindet in logischer Folge vor der neuen Gleichgewichtslehre, die die tote Gleichheit der sich entsprechenden Teile in eine unsymmetrische aber rhythmische Balance wandelt. Der neue Baugeist bedeutet: Überwindung der Trägheit, Ausgleich der Gegensätze.

Da Bauen kollektive Arbeit ist, hängt sein Gedeihen nicht vom einzelnen, sondern vom Interesse der Gesamtheit ab. Der reine zweckentbundene Bau entsteht nur aus dem Willen eines ganzen Volkes. Dieser Bauwillen ist heute nicht lebendig. Aber auch der Wohnbau ist trotz der Wohnnot unserer Zeit in Spar- und Ersatzbaufragen stecken geblieben. Das Bauproblem als solches fand nirgends seine grundsätzliche, umfassende Pflege.

Schlussfolgerung: Bauhaus und Pädagogik

Ein Organismus, der auf neuen Lebensgrundlagen aufbaut, verfällt leicht der Abschnürung, wenn er sich nicht gründlich mit allen Fragen der Umwelt praktisch auseinandersetzt. Trotz aller Schwierigkeiten für die praktische

Verwirklichung kann die Basis, auf der die Bauhausarbeit wächst, nicht breit genug sein und seine Ziele mußten auf lange Sicht eingestellt werden, um halbe Maßnahmen zu vermeiden. Die Verantwortung des Bauhauses besteht darin, Menschen heranzubilden, die die Welt, in der sie leben, erkennen und die aus der Verbindung ihrer Erkenntnisse und ihres erworbenen Könnens heraus typische, diese Welt versinnbildlichende Formen ersinnen und gestalten. Deshalb muß das Feld der Ausbildung nach allen Seiten hin auch auf verwandte Bezirke ausgedehnt werden, damit die Auswirkung der neuen Versuche in lückenloser Folge erprobt werden kann. Von ausschlaggebender Bedeutung ist die Vorbildung der Kinder. Denn bei den Jüngsten, Unverbildeten muß begonnen werden. Die neuen, auf Werkarbeit aufgebauten Schultypen (Montessorischule, Arbeitsschule) geben eine gute Vorbereitung für eine aufbauende, breit eingestellte Arbeit, wie sie das Bauhaus will, da sie bewußt dem ganzen menschlichen Organismus Entwicklung geben, während die bisherigen Schulen durch ihre fast ausschließliche Kopfarbeit die Harmonie des Individuums zerstörten. Das Bauhaus hat mit den neuen praktischen Versuchen auf dem schulischen Gebiet Verbindung aufgenommen.

Die vielseitigen Gedanken und Probleme, die sich aus der Grundidee des Bauhauses entwickelten, sind in den ersten vier Jahren aufbauender Arbeit allen äußeren Widrigkeiten der Zeit zum Trotz in ihrem Grundkern praktisch erprobt worden; ihre zeugende Kraft und ihre reinigende Wirkung für das gesamte Leben hat sich erwiesen.

Fragment aus dem in der Ausstellung „Die ganze Welt ein Bauhaus“
gezeigten Buch: „Walter Gropius, Idee und Aufbau des Staatlichen
Bauhauses Weimar, Bauhausverlag GmbH 1923“

AUSSTELLUNG
IM MUSEUM FÜR FILM
UND FERNSEHEN

13. FEBRUAR – 20. APRIL 2020

DEUTSCHE
KINEMATHEK
MUSEUM
FÜR FILM UND
FERNSEHEN

DU MUSST CALIGARI WERDEN

DAS VIRTUELLE KABINETT

Musisz zostać Caligarim! Wirtualny Gabinet

13.02.–20.04.

wystawa z instalacją VR /
Ausstellung mit VR Installation

Deutsche Kinemathek, Museum für Film und Fernsehen,
Potsdamer Straße 2, Berlin

Premiera kluczowego dla historii kina obrazu filmowego *Gabinet doktora Caligari*, reż. Robert Wiene, odbyła się 26 lutego 1920 r. w berlińskim kinie Marmorhaus. Z okazji stulecia tego wydarzenia Deutsche Kinemathek we współpracy z Instytutem Goethego w Warszawie postanowiły poświęcić temu ekspresjonistycznemu arcydziełu niecodzienną wystawę. Ówczesna nowatorska kampania reklamowa „Musisz zostać Caligarim” stała się punktem wyjścia dla prezentacji tego wczesnego psychotryllera. Wystawa – na podstawie zachowanych makiet, modeli i rysunków – rekonstruuje spektakularny plan filmowy. Oprócz odtworzonej wersji oryginalnej filmu niemego punktem centralnym wystawy jest wyprodukowany przez warszawski Instytut Goethego we współpracy z UFA X Babelsberg i Volucap Studio wolumetryczny film VR *Sen Cezara*, umożliwiający widzom wkroczenie w trójwymiarową przestrzeń filmu o Caligarim oraz wirtualny spacer po planie filmowym.

Wydarzeniem towarzyszącym jest wideo VR 360° *Sen Cezara – W gabinecie doktora Caligari*, które powstało we współpracy ze stacją telewizyjną ZDF/ARTE i które można obejrzeć w czterech wersjach językowych w mediatece kanału ARTE (ARTE-Mediathek).

Er zählt zu den einflussreichsten Spielfilmen der Filmgeschichte: *Das Cabinet des Dr. Caligari* (Regie: Robert Wiene) feierte am 26. Februar 1920 im Berliner Kino Marmorhaus Premiere. Anlässlich seines hundertjährigen Jubiläums widmet die Deutsche Kinemathek in Kooperation mit dem Goethe-Institut Warschau dem expressionistischen Meisterwerk eine Ausstellung. Ausgehend von der damaligen innovativen Werbekampagne („Du musst Caligari werden!“) schildert die Schau die Produktionsgeschichte dieses frühen Psycho-Thrillers und liefert auf der Grundlage von historischen Modellen und Zeichnungen Rekonstruktionen der spektakulären Sets. Neben der restaurierten Originalversion des Stummfilms ist der vom Goethe-Institut Warschau in Zusammenarbeit mit UFA X Babelsberg und Volucap Studio produzierte volumetrische VR-Film „Der Traum des Cezare“ ein Highlight der Ausstellung. Der volumetrische Film ermöglicht es Besucher*innen in den dreidimensionalen Raum des Caligari-Films einzutreten und sich virtuell auf den Sets zu bewegen.

Mit ZDF/ARTE wurde begleitend eine mobile 360°/VR-Version *Der Traum des Cezare – Im Cabinet des Dr. Caligari* entwickelt, die in der ARTE-Mediathek in vier Sprachfassungen abrufbar ist.

HER Docs Film Festival

© Beatrice Behn, René Gebhardt

6.-10.03.

festiwal filmowy /
Filmfestival

Kinoteka, Pałac Kultury i Nauki, plac Defilad 1, Warszawa

HER Docs Film Festival to pierwszy w Polsce festiwal filmów dokumentalnych prezentujący twórczość kobiet. To przestrzeń wymiany myśli oraz zaangażowanej dyskusji, czas inspirujących pokazów, spotkań, warsztatów i wydarzeń muzycznych.

#HERart, #HERbody, #HERstory, #HERrights to sekcje tematyczne pierwszej edycji festiwalu.

www.herdocs.pl

HER Docs Film Festival ist das erste Dokumentarfilmfestival in Polen, das sich dem Schaffen von Frauen widmet. Es bietet Raum für Gedankenaustausch, engagierte Diskussionen, inspirierende Aufführungen, Begegnungen, Workshops und Musikevents.

#HERart, #HERbody, #HERstory, #HERrights – sind die Themensektionen der ersten Auflage des HER Docs Film Festivals.

7.03.

18.00

On ona ja

reż. **Carlotta Kittel**, Niemcy / 2018 / 88' / po filmie spotkania z reżyserką
Ta osobista opowieść o uniwersalnym przesłaniu. Film o sile opowiadania własnej historii, film o rozmowie, która nigdy się nie wydarzyła.

8.03.

15.00

Er sie ich

Reg. **Carlotta Kittel**, Deutschland / 2018 / 88' / nach dem Film Begegnung mit der Regisseurin
Eine persönliche Erzählung mit universeller Botschaft. Ein Film über die Kraft, die eigene Geschichte zu erzählen. Ein Film über ein Gespräch, das es nie gegeben hat.

7.03.

18.00

(M)other

reż. **Antonia Hungerland**, Niemcy / 2018 / 88'
Niezwykłe intymna opowieść, poetycka wyprawa, w której reżyserka oddaje głos osobom podważającym powszechnie obowiązujące normy i wizerunek „prawdziwej” matki.

8.03.

18.00

(M)other

Reg. **Antonia Hungerland**, Deutschland / 2018 / 88'
Eine intime Geschichte ohnegleichen, eine poetische Reise, in der die Regisseurin Menschen sprechen lässt, die die allgemein geltenden Normen und das Image der „echten” Mutter anzweifeln.

7.03.

21.00

Ewa nie chce spać

reż. **Pia Hellenthal**, Niemcy / 2019 / 84' / po filmie spotkania z reżyserką
Opowieść o młodej kobiecie żyjącej w dobie Internetu, która poszukiwania samej siebie zamienia w publiczny spektakl.

9.03.

21.00

Searching Eva

Reg. **Pia Hellenthal**, Deutschland / 2019 / 84' / nach dem Film Begegnung mit der Regisseurin
Eine Geschichte über eine junge Frau, die in der Internet-Ära groß geworden ist und die die Suche nach sich selbst in ein öffentliches Spektakel verwandelt.

6.03.

21.00

Sztuka i perwersja

reż. **Beatrice Behn, René Gebhardt**, Niemcy / 2019 / 72'

7.03.

21.00

Film łamie tabu, pokazując życie bohaterów między perwersją, sztuką, miłością i radykalnym samostanowieniem.

The Artist & The Pervert

Reg. **Beatrice Behn, René Gebhardt**, Deutschland / 2019 / 72'

Der Film bricht alle Tabus und zeigt das Leben der Protagonisten zwischen Perversität, Kunst, Liebe und radikaler Selbstbestimmung.

7.03.

12.00

Bóg ma wolne w niedzielę

reż. **Leona Goldstein**, Niemcy / 2015 / 84' / po filmie spotkanie z reżyserką
Dwadzieścia lat po ludobójstwie Rwanda stała się jednym z najbardziej postępowych krajów na kontynencie afrykańskim, gdzie od 2008 r. większość w parlamencie stanowią kobiety.

8.03.

18.00

God Is Not Working on Sunday!

Reg. **Leona Goldstein**, Deutschland / 2015 / 84' / nach dem Film Begegnung mit der Regisseurin
Zwanzig Jahre nach dem Völkermord wurde Rwanda zu einem der fortschrittlichsten Länder auf dem afrikanischen Kontinent, wo seit 2008 Frauen die Mehrheit im Parlament hatten.

Das Totale Tanz Theater 360

© mat. prom. Short Wave Festival

17.-21.03.
12.00-18.00

film VR /
VR Film

wstęp wolny /
Eintritt frei

music video 360°, reż. / Reg. **Maya Puig**, Niemcy / Deutschland 2019, 9'
choreografia / Choreografie: **Richard Siegal**,
muzyka / Musik: „**Si Takka Lumi**” **Einstürzende Neubauten**

w ramach / im Rahmen: Short Waves Festival – Fixing the Future

Centrum Kultury Zamek, hall przy Kinie Pałacowym,
ul. św. Marcin 80/82, Poznań

Instalacja VR *Das Totale Tanz Theater* sprawia, że marzenie artystek i artystów Bauhausu o „teatrze totalnym” staje się rzeczywistością, a połączenie ciała i przestrzeni przenosi eksperymenty sceniczne Waltera Gropiusa i Oskara Schlemmera w erę cyfrową z wykorzystaniem technologii VR. Zadane przez Bauhaus pytanie o relację pomiędzy człowiekiem a maszyną powraca w formie trójwymiarowego filmu tańca.

Das Totale Tanz Theater 360 powstało na podstawie interaktywnej instalacji VR *Das Totale Tanz Theater* stworzonej przez Interactive Media Foundation i Artificial Rome.

Die VR Installation *Das Totale Tanz Theater* macht den Traum der Künstler*innen des Bauhauses vom „totalen Theater” zur Realität. Die Verbindung zwischen Körper und Raum transportiert die Bühnenerperimente von Walter Gropius und Oskar Schlemmer mittels der VR-Technologie in die Digitalära. Die vom Bauhaus gestellte Frage nach der Beziehung zwischen Mensch und Maschine kehrt in Form eines dreidimensionalen Tanzfilmes zurück.

Das Totale Tanz Theater 360 entstand auf der Basis der interaktiven VR-Installation *Das Totale Tanz Theater* von Interactive Media Foundation und Artificial Rome.

Industry Talk: VR i przyszłość filmu tańca VR und die Zukunft des Tanzfilms

© mat. prom. Interactive Media Foundation

18.03.
18.00

rozmowa /
Gespräch

goście / Gäste:

Marc Wagenbach, ekspert filmu tańca / Tanzfilm-Experte, Niemcy / Deutschland
Maya Puig, reżyserka / Regisseurin *Das Totale Tanz Theater*, Niemcy / Deutschland
Marlene Millar, reżyserka i znawczyni filmu tańca / Regisseurin und Tanzfilm-Expertin, Kanada

Moderation:

Regina Lissowska-Postaremczak, kuratorka sekcji / Kuratorin der Sektion Dances with Camera, Polska / Polen

w ramach / im Rahmen: Short Waves Festival – Fixing the Future

Kino Muza, ul. Św. Marcin 30, Poznań

Jaka jest przyszłość filmu tańca? Jakie największe wyzwania stoją przed reżyserami pracującymi z tym medium? Jak twórcy i twórczynie oraz kuratorzy i kuratorki mogą wykorzystywać w swojej praktyce artystycznej nowe media takie jak VR czy AR?

Wie sieht die Zukunft des Tanzfilms aus? Was sind die größten Herausforderungen, denen sich die mit diesem Medium arbeitenden Regisseure stellen müssen? Wie können die Schöpfer*innen und Kurator*innen in ihren künstlerischen Aktivitäten Medien wie VR und AR einsetzen?

Wiek półcienia. Sztuka w czasach planetarnej zmiany

Das Jahrhundert des Halbschattens. Kunst im Zeitalter des planetaren Wandels

© Agnes Denes, *Wheatfield - A Confrontation (The Harvest)*, 1982.
Dzięki uprzejmości artystki i Leslie Tonkonow Artworks + Projects, Nowy Jork.

Reinhold Friedl

© mat. organizatora

20.03.-7.06.	20.03. 19.00	wernisaż / Vernissage	wystawa / Ausstellung
kuratorzy / Kuratoren: Sebastian Cichocki, Jagna Lewandowska			
Muzeum Sztuki Nowoczesnej, Wybrzeże Kościuszkowskie 22 (Skwer Kpt. S. Skibniewskiego „Cubryny”), Warszawa			

Wystawa prezentuje prace i dokumentacje praktyk artystycznych z ostatnich pięciu dekad odnoszące się do nieodwracalnych procesów zachodzących na kuli ziemskiej, związanych z rozwojem kapitalizmu: zmieniających się relacji władzy i pracy, przepływów energii, eksploatacji złóż naturalnych, ludzi i istot nieludzkich.

Die Ausstellung befasst sich mit dem Thema der unumkehrbaren Prozesse auf der Erde, die durch die Entwicklung des Kapitalismus aufgekommen sind, wie der Wandel des Verhältnisses von Macht und Arbeit, der Energiefluss und die Ausbeutung von natürlichen Ressourcen, Menschen und nicht-menschlichen Wesen.

29.03. 16.00	koncert / Konzert
w ramach / im Rahmen CoCart Festival (27.-29.3.2020)	
Dwór Artusa – Sala Wielka, Rynek Staromiejski 6, Toruń	

Reinhold Friedl, założyciel i lider legendarnego zespołu Zeitkratzer wystąpi na CoCart Music Festival organizowanym przez CSW Toruń i prezentującym nową muzykę i sztukę audiowizualną. Co roku od ponad dekady na festiwalu pojawiają się znakomici muzycy, performerzy, artyści dźwięku i obrazu z całego świata.

Reinhold Friedl, Gründer und Leiter des legendären Ensembles Zeitkratzer ist Gast beim CoCart Music Festival, das neue Musik und audiovisuelle Kunst präsentiert. Seit einer Dekade besuchen internationale hervorragende Musiker, Performer, Klang- und bildende Künstler das vom CSW Toruń organisierte Festival.

Wiersze w mieście Gedichte in der Stadt

© mat. organizatora

kwiecień / April

akcja w przestrzeni miejskiej /
Aktion im urbanen Raum

Warszawa, różne miejsca / diverse Orte

W tym roku motywem przewodnim jest planeta Ziemia oraz motto „Emitujemy poezję, nie CO₂”. Wiersze w kilkunastu językach i polskich przekładach będzie można czytać na przystankach komunikacji miejskiej, a także słuchać zamiast muzyki w klubach i kawiarniach. Wiersze będą też rozbrzmiewać w roślinno-akustycznej instalacji.

organizacja:
EUNIC, m.st. Warszawa

www.wierszewmieście.eu

Das Thema in diesem Jahr ist der Planet Erde und das Motto „wir emittieren Poesie, nicht CO₂“. Gedichte aus über einem Dutzend Sprachen und in polnischer Übersetzung werden auf Bus- und Tramhaltestellen zu lesen, aber auch in Cafés anstatt Musik zu hören. Sie werden auch Teil einer pflanzlich-akustischen Installation sein.

Organisation:
EUNIC, Stadt Warschau

Rozmowy Gespräche

© mat. organizatora

3.04.-3.05.

Wystawa /
Ausstellung

udział biorą / mit:

**Natalia Brandt, Rolf Giegold, Ewa Kulesza, Inge Mahn,
Jürgen O. Olbrich, Paweł Polus, Roland Stratmann, Tomasz Wilmański**

Miejski Ośrodek Sztuki, Galeria BWA, ul. Pomorska 73,
66-400 Gorzów Wlkp.

Dialog pomiędzy artystami i artystkami żyjącymi w sąsiednich krajach, po dwóch stronach granicy, którzy wywodzą się z różnych generacji, zostali wychowani w różnych kulturach, mają różne podejście do sztuki, posługują się różnymi mediami jak instalacja, wideo, fotografia, rysunek, książka artystyczna, czy poezja wizualna.

Ein Dialog zwischen Künstlerinnen und Künstlern, die in zwei benachbarten Ländern leben, die zu verschiedenen Generationen gehören, in verschiedenen Kulturen aufgewachsen sind, verschiedene künstlerische Ansätze vertreten und verschiedene Medien im Schaffen verwenden wie Installation, Video, Fotografie, Zeichnung, Kunstbuch oder visuelle Poesie.

Łaźnia dźwięków Klangbad

8.05.
21.00

koncert /
Konzert

wstęp wolny, rejestracja
więcej informacji na: www.goethe.de/warszawa/
Eintritt frei, Anmeldung
mehr Infos: www.goethe.de/warschau

SEJF, Łaźnia miejska ul. Jagiełły 11, 66-400 Gorzów Wielkopolski

W zabytkowej gorzowskiej Łaźni miejskiej, gdzie kiedyś na krytym basenie odbywały się zajęcia pływania, dziś trenuje drużyna tenisa stołowego, DYM Festiwal oraz Instytut Goethego zapraszają na niezwykle wydarzenie. Po raz pierwszy w swej 90-letniej historii hala basenu przemieni się w przestrzeń dla muzyki eksperymentalnej i immersyjnej. Dwanaście artystów i artystek z Polski i z Niemiec zanurzy się wraz ze słuchaczami w dźwiękowej kąpieli przygotowanej specjalnie dla tego obiektu.

Zanurczcie się w dźwięku!

Knut Aufermann (elektronika, koncepcja wydarzenia), **Frauke Berg** (głos, elektronika), **Agata Dyczko** (performans), **Gunnar Geisse** (gitara, laptop), **Wojciech Kurek** (perkusja, elektronika), **Aleksander Moś**, **Udo Noll** (field recording), **Di.Aria aka Hania Piosik** (głos, elektronika), **Robert Piotrowski** (głos), **Mateusz Rosiński**, **Ralf Schreiber**, **Sarah Washington** (elektronika).

Im ehemaligen Volksbad in Gorzów Wielkopolski, wo früher Schulkinder Schwimmen lernten und heute Sportler Tischtennisbällen nachjagen, präsentieren DYM Festival und Goethe-Institut ein besonderes Ereignis. Zum ersten Mal in seiner 90-jährigen Geschichte wird der Beckenraum des Volksbads in Gorzów zum Spielort für immersive, experimentelle Musik. Ein Dutzend Musikerinnen und Musiker aus Polen und Deutschland lässt das Publikum in einem extra für diesen Ort zusammengestellten Programm im Klang baden.

Taucht ein in den Klang!

Knut Aufermann (Elektronik, Konzept), **Frauke Berg** (Stimme, Elektronik), **Agata Dyczko** (Performance), **Gunnar Geisse** (Gitarre, Laptop), **Wojciech Kurek** (Schlagzeug, Elektronik), **Aleksander Moś**, **Udo Noll** (beide field recordings), **Di.Aria aka Hania Piosik** (Stimme, Elektronik), **Robert Piotrowski** (Stimme), **Mateusz Rosiński**, **Ralf Schreiber**, **Sarah Washington** (alle Elektronik).

Akademia Filmu Awangardowego II Harun Farocki

© Goethe-Institut

30.04.
17.00

pokaz filmów /
Filme

Ogień nie do ugazzenia / Nicht lösches Feuer

reż. / Reg. Harun Farocki, 1969, 22 min

Obrazy świata i zapis wojny / Bilder der Welt und Inschrift des Krieges

reż. / Reg. Harun Farocki, 1989, 74 min

wykład / Vortrag:

dr hab. Iwona Kurz, dyrektorka Instytutu Kultury Polskiej UW / Leiterin des
Instituts für Polnische Kultur an der Warschauer Universität

Organizatorzy / Veranstalter:

Fundacja Okonakino, Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie

Kino Iluzjon, ul. Ludwika Narbutta 50a, Warszawa

bilety w kasie kina / Tickets an der Kinokasse

Akademia Filmu Awangardowego II to nowy fakultet dla studentów Uniwersytetu Warszawskiego i Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Zajęcia obejmują projekcje filmów legendarnych twórców kina awangardowego.

Die Akademie des Avantgarde-Films II ist ein neuer Fachbereich für Studenten der Warschauer Universität und der Akademie der Bildenden Künste Warschau. Das Lehrprogramm umfasst Filmvorführungen legendärer Avantgarde-Filmmacher.

Kim był Marcel Reich-Ranicki? Między gettem, UB a literaturą Wer war Marcel Reich-Ranicki? Zwischen Ghetto, Geheimpolizei und Literatur

© CC BY-SA 3.0

26.05.
18.00

dyskusja /
Diskussion

udział biorą / mit:

Gerhard Gnauck, historyk, korespondent Frankfurter Allgemeine Zeitung

Sandra Kegel, krytyczka literacka, dziennikarka Frankfurter Allgemeine Zeitung / Literaturkritikerin, Redakteurin in der Frankfurter Allgemeine Zeitung

Angelika Kuźniak, pisarka, biografistka, reporterka / Autorin, Biografistin, Reporterin

Goethe-Institut, ul. Chmielna 13a, Warszawa

To długa historia... Marcel Reich-Ranicki, urodził się w 1920 we Włocławku, zmarł w 2013 we Frankfurcie nad Menem, w Warszawie przeżył pobyt w getcie a po wojnie pracował dla UB, a następnie w Niemczech został okrzyknięty papieżem literatury niemieckiej.

Wie Marcel Reich-Ranicki, 1920 in Włocławek geboren und 2013 in Frankfurt am Main gestorben, das Warschauer Ghetto überlebte, wie er dann Geheimdienstoffizier und später Deutschlands führender Literaturkritiker wurde, ist eine lange Geschichte...

© Simone Ruess, Krzysztof Franaszek

6.06.–8.08.	5.06. wernisaż / 18.00 Eröffnung	wystawa / Ausstellung
Galeria Le Guern, ul. Katowicka 25, Warszawa		

Instalacja wideo, powstała w wyniku współpracy artystycznej Simone Rueß z Berlina i Krzysztofa Franaszka z Warszawy, przedstawia historię dekonstrukcji hal handlowych na placu Defilad w Warszawie, stanowiąc refleksję na temat fenomenu rozwoju, czasu, zmian przestrzennych otaczającej nas rzeczywistości.

Die Videoinstallation, entstanden im Zuge der künstlerischen Zusammenarbeit von Simone Rueß aus Berlin und Krzysztof Franaszek aus Warschau, zeigt die Geschichte der Dekonstruktion der Kaufhallen auf dem Platz vor dem Kulturpalast in Warschau und ist zugleich ein Kommentar zu den Prozessen von Entwicklung, von Zeit, von den Änderungen im öffentlichen Raum.

Grand (re)Union

Polarity Party / © Dirk Rose

międzynarodowe sympozjum performatywne /
Internationales Performativ-Symposium

goście z Niemiec / Gäste aus Deutschland:

20.06. POLARITY PARTY, projekt **Dany Caspersen** i kolektywu **Michaela Douglasa** / ein Projekt von **Dana Caspersen** und dem **Michael-Douglas-Kollektiv**

28.06. JUST in TIME, choreograficzny projekt listowy /
choreographisches Brief-Projekt, **deufert&plischke** – bal finałowy /
Abschlussball

ramach / im Rahmen Malta Festival Poznań 19.–28.06.2020

Od 2004 roku Art Stations Foundation prowadzi program performatywny znany na całym świecie pod nazwą Stary Browar Nowy Taniec. Wydarzenie Grand (re)union podsumowuje 15 lat działalności instytucji poprzez wielopokoleniowe spotkanie praktyków i teoretyków dedykowane zagadnieniu znaczenia choreografii dla współczesnej sztuki, dla dzisiejszego świata.

artstationsfoundation5050.com

Przy wsparciu MSZ Republiki Federalnej Niemiec / Mit Unterstützung des Auswärtigen Amtes

Die Art Stations Foundations betreibt seit 2004 das unter dem Namen Stary Browar Nowy Taniec (Alte Brauerei Neuer Tanz) in der ganzen Welt bekannte Performativ-Programm. Der Event Grand (re)union ist eine Zusammenfassung der 15jährigen Tätigkeit dieser Einrichtung und erfolgt in Form eines Meetings von Praktikern und Theoretikern unterschiedlichen Alters. Gewidmet ist es der Bedeutung der Choreografie für die Gegenwartskunst und für die Welt von heute.

Angela Schanelec

© Joachim Gern

23.07.–2.08.

retrospektywa filmowa /
Filmretrospektive

- 1991 *Schöne Gelbe Farbe / Piękny żółty kolor*, 5'
 1993 *Ich bin den Sommer über in Berlin geblieben / Lato spędziłam w Berlinie*, 49'
 1995 *Das Glück meiner kleinen Schwester / Szczęście mojej siostry*, 82'
 1998 *Plätze in Städten / Miejsca w miastach*, 120'
 2001 *Mein langsames Leben / Moje długie życie*, 85'
 2004 *Marseille / Marsylia*, 94'
 2007 *Nachmittag / Popołudnie*, 97'
 2010 *Orly*, 93'
 2016 *Der traumhafte Weg / Wyśniona droga*, 81'
 2019 *Byłam w domu, ale... / Ich war zuhause, aber...*, 105'

więcej szczegółów / weitere Informationen: www.nowehoryzonty.pl

MFF Nowe Horyzonty, Wrocław

Angela Schanelec, laureatka Srebrnego Niedźwiedzia na Berlinale 2019 za film *Byłam w domu, ale...*, jest obok Maren Ade, Christiana Petzolda i Valeski Grisebach jedną z kluczowych postaci „nowej szkoły berlińskiej.” Formacja ta, która pojawiła się na mapie niemieckiej kinematografii w latach 90., wpłynęła przez ostatnie dwie dekady na kształt europejskiego i światowego arthouse'u, poprzez awangardowy język filmowy jak i subtelną krytykę społeczną. Radykalny, eksperymentalny styl Angeli Schanelec charakteryzują m.in. długie ujęcia, elipsy i antypsychologiczny styl gry aktorskiej.

(Ewa Szablowska, kuratorka)

Angela Schanelec erhielt den Silbernen Bären bei der Berlinale 2019 für das Familiendrama *Ich war zuhause, aber...*. Neben Maren Ade, Christian Petzold und Valeska Grisebach ist sie eine zentrale Figur der „Neuen Berliner Schule”. Diese Gruppe, die in den 90er Jahren auf der Karte des deutschen Kinos erschien, hat in den letzten beiden Dekaden durch ihre avantgardistische Filmsprache und die subtile Kritik der sozialen Verhältnisse die Form des europäischen und globalen Arthouse-Kinos beeinflusst. Den radikalen, experimentellen Stil von Angela Schanelec kennzeichnen u.a. lange Aufnahmen, Ellipsen und der anti-psychologische Stil der Schauspieler.

(Ewa Szablowska, Kuratorin)

Lotte Reiniger

6.08.

19.30–21.00

retrospektywa filmów krótkometrażowych /
Kurzfilm-Retrospektive

1. *Der fliegende Koffer*, 1921, 8'
2. *Zehn Minuten Mozart*, 1930, 10'
3. *Carmen*, 1933, 9'
4. *Papageno*, 1935, 11'
5. *Helen La Belle*, 1957, 14'
6. *Das tapfere Schneiderlein*, 1954, 10'
7. *Jack and the Beanstalk*, 1955, 11'

w ramach / im Rahmen
Festiwal Filmu i Sztuki Dwa Brzegi (1.–9.08.2020)

Galeria Klimaty, Międzyrzecz 5
wstęp wolny / Eintritt frei

Przegląd krótkometrażowych filmów Lotte Reiniger, pionierki animacji wycinankowej, ukazujący szerokie spektrum twórczości artystki, poczynając od czarno-białych niemych filmów z 1921 roku do eksperymentów kolorystyczno-muzycznych z roku 1957. Pokaz filmów odbędzie się w ramach wydarzenia "Kiri-e i Wycinanki. Nieznane piękno papieru".

Retrospektive der Kurzfilme von Lotte Reiniger, der Pionierin der Scherenschnitt-Animation mit einem umfassenden Schaffensspektrum der Künstlerin, von Schwarzweiß-Stummfilmen von 1921 bis hin zu farblich-musikalischen Experimenten von 1957. Die Filmretrospektive findet im Rahmen des Events „Kiri-e und Scherenschnitte. Unbekannte Schönheit des Papiers“.

Konkurs „Znikający mur” Wettbewerb „Die verschwindende Wand”

© Felix Rettberg

Z okazji niemieckiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej Goethe-Institut zaprasza do udziału w ogólnoeuropejskim konkursie, którego celem jest zebranie najciekawszych cytatów europejskiej kultury. Do 31 marca 2020 roku można zgłaszać swoje ulubione cytaty należące zarówno do europejskiej humanistyki, jak i popkultury. Najlepsze cytaty staną się częścią interaktywnej instalacji „Znikający mur” zaprezentowanej latem 2020 roku w dziesięciu państwach Europy, w tym w Polsce.

Cytaty prosimy przysyłać na adres:
Konrad.Szpindler@goethe.de

Więcej: goethe.de/warszawa

Anlässlich der deutschen EU-Ratspräsidentschaft 2020 startet das Goethe-Institut einen europaweiten Zitatwettbewerb. Bürger*innen aus Polen können bis zum 31. März 2020 ihr Lieblingszitat aus der europäischen Hoch- und Popkultur im Goethe-Institut in Warschau einreichen. Die besten Zitate werden Teil einer hölzernen Installation mit dem Titel „Verschwindende Wand“, die ab Sommer 2020 in zehn Ländern in Europa zu sehen sein wird.

Bitte senden Sie die Zitate an:
Konrad.Szpindler@goethe.de

Mehr: goethe.de/warschau

Rozwój nowych technologii nieustannie zmienia nasze życie, od codziennych obowiązków, poprzez pracę, rozrywkę i czas wolny. Dotyczy on również nauki języków obcych, w której nowe technologie stale poszerzają horyzont możliwości. Obecnie jednym z najbardziej aktualnych tematów jest rzeczywistość poszerzona – XR, łącząca możliwości technologii VR, AR i interakcji głosowej. Dlatego też Goethe-Institut postanowił wspólnie z instytucjami partnerskimi zorganizować transdyscyplinarny hackathon projektowania nowych rozwiązań VR na potrzeby nauki języków obcych w kontekście kultury i sztuki.

Die Entwicklung neuer Technologien verändert unser Leben ständig, von den alltäglichen Pflichten über die Arbeit bis hin zu Unterhaltung und Freizeit. Dies gilt auch für das Sprachenlernen, wo neue Technologien den Horizont der Möglichkeiten ständig erweitern. Eines der aktuellsten Themen ist derzeit XR – eXtended Reality, das die Möglichkeiten von VR, AR und Sprachinteraktion kombiniert. Deswegen hat das Goethe-Institut beschlossen, gemeinsam mit seinen Partnern einen transdisziplinären Hackathon zur Gestaltung neuer VR-Lösungen für das Fremdsprachenlernen im Kontext von Kultur und Kunst zu organisieren.

Rzeczywistość poszerzona określana skrótem XR (eXtended Reality) lub MR (Mixed Reality), łączy w sobie możliwości jakie daje rzeczywistość wirtualna (VR – Virtual Reality), generująca obrazy przy użyciu grafiki komputerowej, z rzeczywistością rozszerzoną (AR – Augmented Reality) modyfikującą to, co widzimy dookoła nas. W obszar XR często włącza się cały szereg innych nowatorskich koncepcji w obszarze interakcji człowieka z komputerem, wychodzących poza utarty schemat określany często jako WIMP (Windows, Icons, Mouse, Pointer). W szczególności intensywny rozwój osobistych zestawów do VR i AR, w postaci zestawów nagłownych (HMD – Head Mounted Display) pozwala na osiągnięcie nowego, niespotykanego dotychczas poziomu zanurzenia użytkownika w wykreowanym świecie, jak również wpływania na jego zmysły i procesy poznawcze.

Jesienią ubiegłego roku Goethe-Institut dokonał kolejnego kroku w obszarze innowacyjnych rozwiązań i postanowił połączyć siły z grupą naukowców i praktyków z czołowych polskich ośrodków akademickich, w tym Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych, Politechniki Warszawskiej, Uniwersytetu SWPS, Instytutu Psychologii PAN oraz Ośrodka Przetwarzania Informacji, skupionych w międzyinstytucjonalnej

Die erweiterte Realität, kurz XR (eXtended Reality) oder MR (Mixed Reality), vereint die Möglichkeiten der virtuellen Realität (VR – Virtual Reality), die mit Hilfe von Computergrafik Bilder generiert, mit der angereicherten Realität (AR – Augmented Reality), die das, was wir um uns herum sehen, modifiziert. In den XR-Bereich wird häufig eine Reihe anderer innovativer Konzepte aus dem Gebiet der Mensch-Computer-Interaktion miteinbezogen, die über das übliche, oft als WIMP (Windows, Icons, Mouse, Pointer) bezeichnete Schema hinausgehen. Vor allem erlaubt die intensive Entwicklung von persönlichen VR- und AR-Geräten in Form von Head-Mounted Displays (HMD) eine neue, noch nie dagewesene Immersion des Benutzers in die virtuelle Welt sowie eine Beeinflussung seiner Sinne und seiner kognitiven Prozesse.

Im vergangenen Herbst unternahm das Goethe-Institut einen weiteren Schritt im Bereich innovativer Sprachlernkonzepte. Es schloss sich mit einer Gruppe von Wissenschaftlern und Praktikern führender polnischer Einrichtungen zusammen, darunter der Polnisch-Japanischen Akademie für Computertechniken, der Technischen Universität Warschau, der SWPS-Universität, dem Institut für Psychologie der Polnischen Akademie der Wissenschaften und dem Zentrum für Informationsverarbeitung, die innerhalb

inicjatywie badawczej HASE (Human Aspects in Science and Engineering) działającej przy Stowarzyszeniu Kobo. Pierwszym krokiem w ramach szeroko zakrojonej współpracy była organizacja transdyscyplinarnego hackathonu z udziałem studentów i specjalistów łączących wiele dziedzin: od projektowania graficznego i 3D, poprzez programowanie interakcji w VR, umiejętności lingwistyczne, psychologiczny kontekst nauki języków, po kulturę i sztukę.

Na przełomie listopada i grudnia 2019 roku odbyły się hackathony w nowoczesnym Centrum Badawczo-Rozwojowym PJATK w Bytomiu. Wzięło w nim udział blisko 50 uczestników. Pięć transdyscyplinarnych zespołów studenckich przygotowało w ciągu 24 godzin interaktywne prototypy rozwiązań do nauki języka niemieckiego w VR tematycznie osadzone w kontekście dziedzictwa Bauhausu. Rezultaty wypracowane w ramach hackathonu będą rozwijane przez uczestniczące zespoły w kolejnych miesiącach.

Wiesław Kopeć

der Kobo-Vereinigung an der zwischeninstitutionellen Forschungsinitiative HASE (Human Aspects in Science and Engineering) zusammenwirken. Der erste Schritt im Rahmen dieser Zusammenarbeit war die Organisation eines transdisziplinären Hackathons für Studierende und Spezialisten, bei dem die Synthese unterschiedlicher Kompetenzen und Wissensbereiche im Vordergrund stand: von Grafikdesign und 3D über die VR-Interaktionsprogrammierung, Spracherwerb, den psychologischen Kontext des Sprachenlernens bis hin zu Kultur und Kunst.

Der Hackathon fand Ende November 2019 im modernen Forschungs- und Entwicklungszentrum der PJATK in Bytom statt. Knapp fünfzig Teilnehmende trafen sich mit den Veranstaltern. Fünf transdisziplinäre Studententeams erarbeiteten innerhalb von 24 Stunden interaktive Prototypen von VR-Lösungen zum Deutschlernen, eingebettet im Kontext des Bauhaus-Erbes. Die im Rahmen des Hackathons erarbeiteten Ergebnisse werden in den folgenden Monaten von den Teams weiterentwickelt.

Wiesław Kopeć

Übersetzung: Andrzej Pomianowski

montags film klub

niemieckie filmy w oryginale

13.01.–15.06. 18.00	film / Film	
wprowadzenie / Einführung: Dr. Johann Wendel		filmy w niemieckiej wersji językowej / Filme in deutscher Sprachfassung
Partner: DAAD		
Goethe-Institut, ul. Chmielna 13a, Warszawa		

- 13.01.** *Toni Erdmann*
reż. / Reg. Maren Ade, Niemcy, Austria / Deutschland, Österreich 2016, 156'
- 17.02.** *Der junge Karl Marx*
reż. / Reg. Raoul Peck, Niemcy / Deutschland 2017, 113'
- 16.03.** *Western*
reż. / Reg. Valeska Grisebach, Niemcy / Deutschland 2017, 121'
- 20.04.** *Mein wunderbares West Berlin*
reż. / Reg. Jochen Hick, Niemcy / Deutschland 2017, 98'
- 18.05.** *Wildes Herz*
reż. / Reg. Charly Hübner & Sebastian Schultz, Niemcy / Deutschland 2017, 92'
- 15.06.** *Denk ich an Deutschland in der Nacht*
reż. / Reg. Romuald Karmakar, Niemcy / Deutschland 2017, 101'

Warszawskie Targi Książki Warschauer Buchmesse

© Andrzej Banas

22.05. 11.00	wykłady i dyskusje / Vorträge & Diskussionen
Partner: Polska Izba Książki	
Warszawskie Targi Książki, PGE Narodowy, al. Księcia Józefa Poniatowskiego 1, Warszawa	

Spotkania dla przedstawicieli branży księgarsko-wydawniczej. „Czy jednolita cena książki przyczynia się do rozpowszechniania książek?” i „Sytuacja na niemieckim rynku audiobooków”.

Fachveranstaltungen zu den Themen „Fördert die Buchpreisbindung die Verbreitung von Büchern?” und „Die Situation des deutschen Audio-Buchmarktes”.

Festiwal Sektor 3.0

© Goethe-Institut

27.05.	konferencja / Konferenz
Wydarzenie w języku angielskim / Veranstaltung in englischer Sprache	
Centrum Nauki Kopernik, Wybrzeże Kościuszkowskie 20, Warszawa	

Konferencja we współpracy z Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (FRSI) na temat fake news, manipulacji językowych oraz możliwości przeciwdziałania im, w dobie cyfryzacji.

<https://sektor3-0.pl/festiwal>

Konferenz in Kooperation mit der Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (FRSI) zum Thema „Fake News” sowie sprachliche Manipulationen im digitalen Alltag und den Möglichkeiten ihnen entgegenzuwirken.

<https://sektor3-0.pl/en/festival>

Goethe-Test Pro Deutsch für den Beruf Sprawdź swój niemiecki

Goethe-Test Pro Deutsch für den Beruf pozwala realistycznie ocenić poziom językowy. Jest to komputerowy test z języka niemieckiego, który szybko i niezawodnie sprawdza umiejętności w zakresie słuchania i czytania w kontekście zawodowym.

Wynik oraz świadectwo wraz z dokładnym opisem umiejętności językowych na danym poziomie są dostępne bezpośrednio po zakończeniu testu.

Więcej:
www.goethe.de/ins/pl/pl/sta/war/prf/bulats.html

Mit dem Goethe-Test Pro Deutsch für den Beruf kann das eigene Sprachniveau realistisch eingeschätzt werden. Der computerbasierte Deutschtest ermittelt schnell und verlässlich die Hör- und Lesekompetenz am Arbeitsplatz.

Das Ergebnis inklusive Zeugnis und einer aussagekräftigen Beschreibung des Sprachniveaus liegt direkt im Anschluss vor.

Mehr:
www.goethe.de/ins/pl/de/sta/war/prf/bulats.html

patroni medialni cyklu wydarzeń
cały świat to Bauhaus? / die ganze Welt ein Bauhaus?

GAZETA
wyborecza

wyborecza.pl
WARSZAWA

cojestgrane24

label-magazine
.com/
L A B E
DESIGN MAGAZINE

AKTIVIST

opracowanie graficzne: beton.

Wydawca / Herausgeber:
Goethe-Institut
ul. Chmielna 13a
00-021 Warszawa
+48 22 505 90 00
info-warschau@goethe.de
www.goethe.de/polska